

VYHODNOTENIE
Krajskej prehliadky 64. Hviezdoslavovho Kubína
SLÁDKOVČOVA RADVAŇ 2018
2. - 4. mája 2018 v Banskej Bystrici

POÉZIA:

I. kategória:

Umelecká úroveň 1.kategórie je limitovaná zrelosťou, technickou pripravenosťou recitátorov, v ovládaní a používaní intonačných prostriedkov, výberom textov na prednes, rešpektovaním spisovnej normy. Recitátori preukázali v rôznej podobe dispozície zvládnuť vybrané texty. Výber textov bol pestrý. Objavili sa texty renomovaných autorov (Krista Bendová, Jaroslav Seifert), aj novších autorov, ktorí vydali viacero zbierok básní pre deti a patria už medzi obľúbených autorov u detských recitátorov(Valentín Šefčík) i zatiaľ neznámi autori (J. Humeníková, I.Ďuricová). Z recitátorov v podstate vyčnievali tí, ktorí sa umiestnili na prvých troch miestach. U nich došlo k symbióze medzi textom a prostriedkami, ktoré použili. Zreteľná bola aj úloha učiteľa v ich príprave. **Na Hviezdoslavov Kubín postúpil Filip Korím a do širšieho výberu bola porotou odporučená Lucia Pivarčiová.**

Výsledky:

- 1. Filip Korím (Lučenec):** I. Duričová: – Kikirikí – postup na HK
- 2. Lucia Pivarčiová (Zvolen):** J. Humeníková – Svetluška – odporučená do širšieho výberu na HK
- 3. Dave Nagy (Velký Krtíš):** J. Seifert – Pieseň o dobrodružstve
- 3. Barbora Ondřejková (Banská Bystrica):** V. Šefčík - Paparazzi

II. kategória:

Recitátori druhej kategórie poväčšine už majú skúsenosti a nerobia začiatocnicke chyby. Dokážu aj sami vstupovať do výberu textov , porozumieť im a prezentovať ich aj na umeleckej úrovni. Týka sa to najmä ocenených recitátorov. Výber textov možno označiť ako texty umelecké od renomovaných autorov staršej i novej proveniencie. Recitátori dokázali využívať pestrú paletu výrazových prostriedkov. Dobré bolo aj rešpektovanie normy spisovného jazyka. Vidieť tu dobrú prácu pedagógov.

Na Hviezdoslavov Kubín postúpila Liana Oláhová.

Výsledky:

- 1. Liana Oláhová (Lučenec):** J. Mokoš – Okno – postup na HK
- 2. Šimon Tomčakovský (Banská Bystrica):** J. Tuwim – Rušeň
- 3. Ivana Balážiová (Nová Baňa):** V. Šefčík – Pubertína Pehatá alebo Ako rastú chlapci
- 3. Viktória Vajová (Velký Krtíš):** J. Seifert: Koláž básní

III. kategória:

Umelecká úroveň tretej kategórie sa hodnotiť ako veľmi dobrá. Recitátori pracovali s textami slovenských autorov (K. Bendová, M. Válek, J. Urban ,L. Vadkerti Gavorníková, M. Bančej, Ľ. Podjavorinská). Išlo teda o známych a renomovaných autorov. Recitátori sa snažili vybrať si texty, ktorých posolstvo dokázali vo svojom veku pretlmočiť. V tretej kategórii ide o recitátorov so skúsenosťami v práci s umeleckým slovom nielen v prednese, ale u viacerých zúčastnených aj o skúsenosť v recitačných kolektívoch a v detských divadelných súboroch. Takáto skúsenosť a príprava im umožnila aj v tejto súťaži oslovovať aj divákov.

Na Hviezdoslavov Kubín postúpila Dominika Ďuricová.

Výsledky:

- 1. Dominika Ďuricová (Velký Krtíš):** Ľ. Podjavorinská – Utopená – postup na HK
- 2. Ivona Petříková (Podkonice):** K. Bendová – Meteory
- 3. Barbora Haulíková (Podzámčok):** M. Válek - Oslnenie

IV. kategória:

Zdá sa, že konečne nastal posun ku kvalitatívne náročnejším textom od tzv. "tradičnej" dramaturgie ku hľadaniu textov, ktoré v sebe nesú generačný pohľad na okolitú realitu. Aj štruktúralne náročnejšie texty si našli miesto medzi stredoškólakmi a práve tie boli v konečnom hodnotení úspešnejšie. Kategória sa však nevyhla ani "schématicizmu" a spoľahnutiu sa na "ľahšiu cestu odporu" v tom, že meno básnika akoby automaticky zaručovalo úspešný výber textu. Či už to bolo v prípade Ľ.Podjavorinskej, alebo P.O.Hviezdoslava. V súťaži sa recitátori snažili o ozvláštnenie textu aj mimojazykovými výrazovými prostriedkami (gesto, kostým, rekvizita, hudba) s menším či väčším úspechom. Nezaregistrovali sme výrazne nevhodné použitie takýchto prostriedkov, hoci v niektorých prípadoch by bolo menej viac (R.Lekýrová). Absolútnym prekvapením v kombinácii zdanlivo nekombinovateľných prostriedkov bol prednes D.Schmidta, ktorý si Bukowského báseň prispôbil svojmu videniu a "kúzlom nechceného" (hudba, aranžmán, prológ i gestá a kostým) očaril porotu i prítomných. Iba menej dôsledná práca s jazykom a výslovnosťou ho obrala o prvenstvo v kategórii. Nasprek tomu vrele doporučujem jeho účasť na HK.

Na Hviezdoslavov Kubín bola porotou nominovaný Simon Juhász a do širšieho výberu odporučený Dominik Schmidt.

Výsledky:

- 1. Simon Juhász (Zvolen):** P. Maczovský – Masa – postup na HK
 - 2. Dominik Schmidt (Horná Ves):** Ch. Bukowski – Ako sa stať veľkým spisovateľom – odporučený do širšieho výberu na HK
 - 3. Radoslava Lekýrová (Velký Krtíš):** L. Ferlinghetti, A. Ginsberg – Koláž básni
- Čestné uznanie: Laura Kladivíková (Velký Krtíš):** Ľ. Podjavorinská: Utopená

PRÓZA:

I. kategória:

Úroveň detstských recitátorov v 1. kategórii v prednese prózy bola priemerná, pričom kvalitu detských prednesov znižovali výrazné zásahy lektorov, alebo učiteľov detí. Viaceré prednesy boli príliš "umelé", nedetské, ovplyvnené názorom učiteľa. Paradoxne vo viacerých prednesoch bola výhodou ich dĺžka, kedy dieťa unavené neprimeranou dĺžkou textu spôsobila, že prednes nabral kvalitu - dieťa bolo v interpretácii prirodzené. Dĺžka textu bola v tejto kategórii tiež zásadným problémom - všetky texty (vrátane ocenených) presiahli limit stanovený propozíciami súťaže. Kvalita výberu textov sa oproti predchádzajúcim nižším kolám zlepšila, vyskytli sa novšie a kvalitné výbery, ale aj klasické texty (Ďuríčková, Bendová, Lindgrenová).

Na Hviezdoslavov Kubín postúpila Karolína Kókayová.

Výsledky:

- 1. Karolína Kókayová (Nová Ves):** J. Bodnárová - Jolanka – postup na HK
- 2. Alžbetka Danišová (Nová Baňa):** A. Lindgrenová – Ako sme striehli na vodníka
- 3. Nikola Melicherová (Hriňová):** M. Ďuríčková – Majka Tárarka

II. kategória:

V 2. kategórii v prednese prózy bolo cítiť problémy najmä s výberom veku primeraného a zároveň umelecky hodnotného textu. V tejto kategórii boli tiež zásadné problémy s

interpretačnou úrovňou. výkony recitátorov boli síce vyrovnané, avšak na priemernej až podpriemernej úrovni. Častými nedostatkami bolo (okrem spomínaného výberu textov) aj ich neprirodzená interpretácia, časté "prehrávanie" textov (až na úrovni divadla jedného herca), preexponované priame reči. Pozitívnymi faktormi bola snaha o kostýmovanie a dobrá úroveň komunikácie recitátorov.

Na Hviezdoslavov Kubín bol porotou odporučený Oliver Kazda.

Výsledky:

- 1. Oliver Kazda (Lukavica):** G. Magálová – Srdce šachovej dámy – postup na HK
- 2. Paulína Valachovičová (Nová Baňa):** Z. Púpalová – Čiernobiely svet
- 3. Samuel Kurák (Rimavská Sobota):** D. Hlavatá – Našej mame hrabe

III. kategória:

3. kategórie v prednese prózy je možné hovoriť o pomerne dobrej úrovni, len niekoľko textov nedosahovalo štandard očakávaný v tejto skupine recitátorov, či už technikou prednesu alebo interpretačnými schopnosťami. Recitátori sa opätovne (najmä chlapci) borili s výberom vhodných textov, avšak objavili sa veľmi kvalitné predlohy, napr. J. Gaarder, V. Šikula. U niektorých recitátorov bolo badateľné nezládnutie preklenutie z 2. do 3. kategórie (napr. J. S. Barjak) alebo odpútanie sa od divadla (napr. L. Kladivíková). Vzhľadom na to, že mnohí chlapci v tejto kategórii mutujú, je potrebné viac pracovať s technikou prednesu.

Na Hviezdoslavov Kubín postúpil Ondrej Pršo a do širšieho výberu bola odporučená Bianka Molnárová.

Výsledky:

- 1. Ondrej Pršo (Banská Bystrica):** J. Gaarder – Pomarančové dievča – postup na HK
- 2. Bianka Molnárová (Buzitka):** V Šikula – Augustín a zvon - odporučená do širšieho výberu na HK
- 3. Roman Debnár (Trubín):** J. Hanák – Na tenkom ľade
- 3. Lenka Kladivíková (Veľký Krtíš):** J. Bodnárová - Háj

IV. kategória:

Pomerne úspešná recitátorská kategória už tradične priniesla vyrovnané a na slušnej úrovni prepracované prednesy. Medzi recitátormi neboli priepastné výkonnostné rozdiely, aj keď prví traja ocenení o niečo viac vyčnievali nad zvyškom súťažiacich. Predovšetkým v kvalite textov i kvalite interpretácie. Bola z nich cítiť radosť z rozprávania, kým ostatní mali (možno trémou) zviazané interpretačné krídla. Vysloveným zlyhaním bol výber textu J.Žaťoviča: Poviedka o psoch, ktorý - napriek tomu, že v roku 2017 sa stal na Slovensku Poviedkou roka, je text absolútne schematický až gýčovú, ktorý v chabej interpretácii pôsobil ešte neveriteľnejšie. V ostatných prípadoch sa rôznorodosť textov preniesla aj do prednesov a primeranosť výberu sme nespochybnili ani v jednom prípade. Našťastie sa aj v tejto kategórii dá hovoriť o hľadaní textov, pretože to boli vcelku neocitované predlohy, aj keď autori nie neznámi.

Na Hviezdoslavov Kubín postúpila Martina Chmelanová a do širšieho výberu bol odporučený Jakub Mareníšťák.

Výsledky:

- 1. Martina Chmelanová (Liptovská Osada):** A. Kiliánová – Zákony poverčivosti – postup na HK
- 2. Jakub Mareníšťák (Suché Brezovo):** M. Urban – Roztopené srdce - odporučený do širšieho výberu na HK
- 3. Zuzana Ďuricová (Rimavská Sobota):** V. Rozembergová – Taký talent

V. kategória:

Vzhľadom na dvoch recitátorov v súťaži sa ťažko hodnotí úroveň kategórie. V Banskej Bystrici už tradične súťažiaci v 5.kategórii dvaja, najviac traja súťažiaci a v podstate tí istí. Aj v tomto roku sa

stretli "ostrieľaní" recitátori a nezostali nič dlžní svojmu dobrému menu. Jozef Bajnok, V.Šikula: Cesta. Skúsenosti, ktorými osobnosť recitátora Bajnoka oplýva ho predurčujú k tomu, aby dokonale zaujal. V tomto roku sa zhostil textu, ktorý ako keby bol V.Šikula napísal priamo pre neho. Oslobodil sa v interpretácii hľadania (niekedy zbytočných) mimojazykových výrazových prostriedkov a sústredil sa na silu textu a príbehu. Bol nesmierne uveriteľný, úprimný a čistý vo svojej výpovedi mäkkého človeka pod tvrdou škrupinou, ktorú mu nasadil život. Plynulosť jeho prejavu, precízna práca s pauzou, dôrazom, rytmom i intonáciou pripravila poslucháčom takmer dokonalý zážitok. Marta Pribylinová, T. Lindgren: Legendy a iné krásy. Recitátorka dlhodobo hľadá nevšedné texty a ani v tomto prípade nesiahla vedľa. Textová predloha je mimoriadne kúzelná, plná podobenstiev a atmosféry, ktorá umožňuje nielen čitateľovi, ale aj interpretovi a napokon poslucháčovi, vytvoriť si vlastný príbeh tohto textu. Recitátorka sa o to snaží od začiatku až do konca, ale jej osobný spôsob tvorby viet a intonácií s krátkymi kadenciami a stúpaniami vytvára dojem umelej konštrukcie a monotónnosti intonačnej rytmiky. Práve chýbajúca ľahkosť a plynulosť reči nedovoľuje dôkladnejší ponor do počúvania a tým aj zážitok z textu, ktorý je ale ako predloha nádherný.

Na Hviezdoslavov Kubín postúpol Jozef Bajnok.

Výsledky:

- 1. Jozef Bajnok (Jastrabá):** V. Šikula - Cesta – postup na HK
- 2. Marta Pribylinová (Helpa):** T. Lindgren: Legendy a iné krásy

HODNOTENIE súťaže detských recitačných kolektívov a divadiel poézie

Na krajskej prehliadke Sládkovičova Radvaň sme mohli vidieť štyri recitačné kolektívy a jedno divadlo poézie. Divadlo Z.N.A.K. pri Prvom slovenskom literárnom gymnáziu v Revúcej sa bohužiaľ nemohlo zúčastniť, aj keď bolo regulárne prihlásené kvôli náhlejšej zmene zdravotného stavu jednej z interpretátoriek. Porota prisľúbila zhliadnúť a odborne poradiť súboru z Revúcej ich dielo zaslaním DVD z inscenácie. V rámci detských recitačných kolektívov pracovali súbory so známymi menami slovenskej poézie: Miroslav Válek (Pampulóni) - DDS ATĎ zo Žiaru nad Hronom, Milan Rúfus (Ako Laktibrada prišiel o bradu) - DDS KUKUK z Lučenca, Ľudmila Podjavorinská (Čakanka) - DDS DÚHA z Hrušova. DDS BODKA siahol po poetike Jaroslava Seiferta a vytvorili inscenáciu s názvom "Kľúčik". Všetky súbory pracovali s divadelnými výrazovými prostriedkami a detskí interpretátori vo všetkých inscenáciách porozumeli výpovednej hodnote diel. Invenčné spracovanie v dramaturgicko - réžijnej koncepcii sa týkajú najmä detských divadelných súborov BODKA a FÚZIA z Veľkého Krtíša. DS FÚZIA v kategórii divadiel poézie sa inšpiroval známou baladou P.O. Hviezdoslava "Zuzanka Hraškovie", v ktorej priniesol aj súčasný pohľad mladých ľudí na vzťahy medzi rodičmi, ale aj rovesníkmi. Po výtvarnej stránke všetky kolektívy pracovali s minimalistickou scénografiou a náznakovou kostýmovou tvorbou. Porota ocenila energiu a nadšenie pre prácu s poéziou v divadelnej forme vo všetkých divadelných súboroch.

Porota rozhodla oceniť najlepšie divadelné inscenácie v kategórii detských recitačných kolektívov aj divadiel poézie s prihliadnutím na prácu s inscenačnými prostriedkami, výpovednou hodnotou inscenácie, interpretáciou interpretátorov hereckými výrazovými prostriedkami (javisková reč, javiskový pohyb a herecké stvárnenie) nasledovne:

Kategória detských recitačných kolektívov:

- 1. DDS BODKA pri ZUŠ Veľký Krtíš** - J. Seifert: Kľúčik – postup na HK
- 2. DDS DÚHA pri ZUŠ Hrušov** - Ľ. Podjavorinská: Čakanka – odporúčený do širšieho výberu na HK
- 3. DDDS ATĎ pri ZUŠ Z.S. Parákovej Žiar nad Hronom** - M. Válek: Pampulóni
- 3. DDS KUKUK pri Súkrom. ZUŠ Lučenec** - M. Rúfus: Ako laktibrada prišiel o bradu

Kategória divadiel poézie:

1. DS FÚZIA pri ZUŠ Velký Krtíš – kolektív na motívy P.O.Hviezdoslava: Zuzana – postup na HK

POROTA:

Poézia:

predseda: prof. PhDr. Brigita Šimonová, CSc.

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica

členovia: Mgr.art. Barbora Špániková, ArtD.

Divadlo J.G. Tajovského, Zvolen

PaedDr. Dagmar Hornáčková

Lektorka umeleckého prednesu, Banská Bystrica

Próza:

Predseda: Mgr. Petra Fridrichová, PhD.

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica

členovia: Mgr.art. Veronika Fekiačová

ZUŠ J. Cikker, Banská Bystrica

Mgr.Melánia Dubínyová

Štátna školská inšpekcia, Banská Bystrica

Súťaž recitátorov IV. - V. kategórie:

Predseda: PhDr. Peter Zemaník

RTVS – Rádio Regina, Banská Bystrica

členovia: Mgr.art. Marianna Mackurová

Bábkové divadlo na Rázcestí, Banská Bystrica

prof. PhDr. Brigita Šimonová, CSc.

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica

Súťaž DRK a divadiel poézie:

Predseda: Mgr.art. Katarína Hitzingerová, DrArt.

Akadémia umení, Banská Bystrica

členovia: prof. PhDr. Brigita Šimonová, CSc.

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica

Mgr.art. Marianna Mackurová

Bábkové divadlo na Vázcestí, Banská Bystrica